

DOKTORAND:	Sylvia Irene Lysgård
GRAD:	Philosophiae doctor
FAKULTET:	Det samfunnsvitenskapelige fakultet
INSTITUTT:	TIK Senter for teknologi, innovasjon og kultur
FAGOMRÅDE:	Science and technology studies (STS)
VEILEDERE:	Göran Sundqvist og Kristin Asdal
DISPUTASDATO:	5 januar 2024
AVHANDLINGENS TITTEL:	<i>Statoil in the Canadian oil sands: Tar versus Oil and the trouble of storytelling</i>

«The Mordor of oil production» - Statoils oljesandeventyr i Canada

Offshore ekspertise fra Nordsjøen er ingen forutsetning for suksess på land. Lysgårds studie av Statoils satsning på ukonvensjonell olje i Canada viser hvordan dette ble mer utfordrende enn selskapet hadde sett for seg.

Statoil var lenge internasjonalt anerkjent som en ren og grønn oljeprodusent. Tidlig på 2000-tallet gikk de likevel inn i den mest energikrevende, utslippsintensive og miljøutfordrende oljeproduksjonen verden har sett – aktiv oljesandutvinning i Alberta, Canada – ofte referert til som «the Mordor of oil production». Statoil var tidlig klar over at dette ikke ville bli lett. For som selskapet kommuniserte til Teknisk Ukeblad i 2009, to år etter at de hadde gått inn i oljesanden:

«Statoil-sjef Helge Lund fortalte at selskapet skal lære mer om produksjon med oljesand og skal bygge et testsenter. Og innrømte samtidig: - Oljesandprosjektet er krevende – finansielt, industrielt og miljømessig, sa Lund ifølge E24».

Noe av forklaringen på satsningen lå i at Canadas enorme oljesandressurser ble ansett for å være blant verdens mest lovende ukonvensjonelle oljeforekomster – det lå potensielt mye penger i dette. Men det ble virkelig utfordrende. I etterkant har Lund kalt oljesandprosjektet for 'et dårlig oppkjøp vi ikke skulle gjort'. Lysgårds forskning viser imidlertid at satsningen ikke var et tilfeldig feilgrep, men en helt bevisst, aggressiv og langsiktig strategi – som møtte motbør fra overraskende hold, også fra egne rekker.

Denne studien viser hva Statoil gjorde for å få dette til, å kunne operere i oljesanden og samtidig beholde en grønn identitet. Å få olje til å «fungere» i dagens samfunn handler nemlig om mye mer enn fysisk utvinning, transport og distribusjon: Det handler i like stor grad om verdenssyn og å argumentere overbevisende for hvorfor oljeproduksjon og olje som produkt er uunnværlig.

Mens oljeprodusenter har fått mye oppmerksomhet når det gjelder miljøspørsmål, markedsendringer og geopolitikk, har mindre fokus blitt rettet mot de *spesifikke beretningene* om virkeligheten slike aktører samtidig produserer. Denne studien følger oljesandprosjektet og argumentasjonen til Statoil tett, og ser samtidig på det engasjementet og den motstanden denne kontroversielle aktiviteten skapte i årene fra 2007 til 2016.

På hvilke måter forsøkte Statoil å gi plass til oljesanden som en akseptabel løsning i sin portefølje, i en verden som ble stadig mer klimabevisst?